SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 67. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 12, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го КВІТНЯ 1989 Ч. 67. РІК XCVI.

Н. ТОЛСТОЙ ЗАСУДЖУЄ ВИРОК ПРОТИ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Парма, Огайо (В. Боднар). — Заходами Комітету Оборони Івана Дем'янюка у четвер, 30-го березня, тут в залі української православної церкви св. Володимира відбулися сходини, на яких головним промовцем був гість з Англії 53-річний граф Ніколай Толстой, відомий історик, науковець, публіцист.

Сходини відкрив голова Комітету Едвард Нишник, зять І. Дем'янюка, і представив промовця Н. Толстого та д-ра Михайла Папа, модератора імпрези, який розповів про життєвий та науковий шлях гостя.

Н. Толстой є правнуком видатного російського письменника-клясика Льва Толстого. Батько графа виїхав зі совєтської Росії у 1920 році і поселився з родиною в Англії, де і народився Ніколай. Там він закінчив університет — відділ філософії та журналістики. Нині родина Толстих проживає у Савтморі, недалеко від Оксфорду, де має власний маєток.

У своєму слові граф Толстой зупинився на судовій розправі над Іваном Дем'янюком, де виступав як свідок захисту. Він недвозначно підкреслив нефаховість, крайню нетолерантність, незнання фактів, брак культурної поведінки і суб'єктивності самих суддів, а особливо головного судді Лєвіна, прокуратури та свідків оскарження. Так звані експерти прокуратури не мали належного поняття про багато важливих речей, наприклад, про примусову репатріяцію до СССР колишніх військовослужбовців Червоної армії, які потрапили у німецький полон під час Другої світової війни. Бо, згідно з домовленістю у Ялті, всі ті, хто народився або жив „під зорею" радянської влади, повинні були повернутися на „батьківщину". Люди попадали в розпуку і паніку, багато з них відбирали собі життя. Щоб уникнути страшної долі повернення і примусового виїзду до СССР, люди були змушені фальшувати свої метрики, змінювати прізвища, місця народження.

Пізніше генерал Двайт Айзенгавер, командуючий збройними силами альянтів в Европі, змінив право репатріації в такому сенсі, що тільки колябоfранти та військові злочинці будуть підлягати цьому законові, а решта біженців буде мати право вибору. Однак і після цього творилися насилля і беззаконня.

Н. Толстой виступав на процесі І. Дем'янюка протягом трьох днів як експерт, але його фаховий, об'єктивний аналіз не взяли до уваги, зігнорували і тенденційно перекрутили, а замовлена публіка гістерично вигукувала, перешкоджаючи веденню судового засідання. Толстой у своєму слові квестіонував також сам факт позбавлення горожанства ЗСА І. Дем'янюка та видання його Ізраїлеві.

На думку Н. Толстого, суд над Дем'янюком — це звичайна показуха для піднесення духа жидівської молоді і взагалі населення Ізраїля. Толстой твердить, що він на 95 відсотків певний в невинності Дем'янюка, а більшовицька виказка — це фальшиво зроблений фотомонтаж знимки і виказки. Зрештою, КГБ — спеці в таких „роботах".

Прелегент хвалив жидівського адвоката Йорама Шефтеля, оборонця Дем'янюка, як здібного і відважного.

Головний суддя Лєвін намагався принизити Толстого, висловлював сумнів щодо його кваліфікації як наукового експерта, а про написані ним книжки судді і прокуратура зовсім нічого не знали. Прелегент визнає жидівський голокост та заподіяні кривди зі сторони гітлерівського режиму, але

(Закінчення на стор. 3)

Співпрацівник катедри в Торонто виступив з доповіддю в Україні

Торонто. — Д-р Степан Величенко, співпрацівник Катедри Українознавчих Студій в Торонтонському університеті, повернувся недавно з України, де він перебував в наслідок культурної виміни між Канадою й СССР. Він був пов'язаний з історичними відділами Київського й Львівського університетів.

Під час його перебування в Києві, д-р Величенко дав семінарну доповідь в Історичному Інституті Української Академії Наук на тему „Соціяльні й політичні ідеї в Україні в останньому століттi перед повстанням Хмельницького". Це перший раз, що цей вельми консервативний Інститут історії запросив формально західнього українця з доповіддю. Учасники цього семінара висловили надію, що доповідь д-ра Величенка буде добрим прецедентом для подібних доповідей у майбутньому.

Д-р Величенко має трирічну стипендію Канадської ради соціяльних наук та гуманістичних дослідів. Під теперішню пору він працює над другим томом його історіографічної праці „Інтерпретація української історії".

Плянують 12-ий Фестиваль живого слова

Торонто. — Комісія Шкільництва КУК Онтаріо підготовляє 12-ий з черги Фестиваль живого слова, шкіл Онтаріо, який за традицією вже відбудеться в останню суботу і неділю, 27-го і 28-го травня.

Фестиваль пічнеться о год. 9:30 ранку в авдиторії школи св. Йосафата, 160 Франклін, Торонто, а закінчиться рідношкільним концертом найкращих із найкращих і церемонією вручення грамот у неділю в год. 3:30 по полудні. Школи з-поза Торонто, яким участь у фестивалі в суботу буде невигідна, зможуть виступати в неділю від год. 12:30 по полудні.

У цей рік Шевченківського 175-ліття та Році Української Мови КШ звертається з особливим закликом до директорів шкіл сумлінно подбати про найширшу участь своїх учнів, до батьківських комітетів про всесторонню допомогу учителям, а зоркема до батьків, щоб своєю прихильною підтримкою ФЖС виявили перед своїми дітьми гідну до наслідування глибоку любов і пошану до рідної мови.

Філія УКУ в Чикаго продовжує курси

Чикаго (Філія УКУ). — Продовжуючи свою серію академічних публічних викладів, Філія УКУ в Чикаго заповідає нові виклади.

В п'ятницю, 14-го квітня ц.р., виступить тут проф. Орест Субтельний, керівник катедри історії в Йоркському університеті в Торонто та автор недавно виданої солідної книги „Історія України" англійською мовою. Темою його доповіді буде „Критичний момент в нашій історії: міркування про історію України". Проф. Субтельний буде також підписувати свою працю, яку можна буде набути на місці.

В чергову п'ятницю, 21-го квітня, виступить проф. д-р Богдан Боцюрків з Карлтонського університету в Оттаві, відомий політолог та спеціяліст в церковних справах під комунізмом. Його темою буде „Положення Української Католицької Церкви і перспективи її легалізації в Україні".

Обидві доповіді розпічнуться о год. 7-ій вечора, після яких буде час запитів і дискусія, а потім товариська зустріч. Доповіді відбудуться в авдиторії нового Культурного Осередку свв. Володимира і Ольги, 2247 Чикаго авеню.

Обидва викладачі також виступлять в місцевому університеті Лойола для студентів і запрошеної публіки в рамках серії викладів про Тисячоліття християнізації Київської Руси-України, а саме: в четвер, 13-го квітня — проф. Субтельний буде викладати про Церкву в Козацькій Державі, а в четвер, 20-го квітня, проф. Боцюрків матиме виклад про політику Горбачова супроти релігії та національностей в СССР. Університетські виклади відбуваються в 6-ій год. вечора на кампусі Вотер Товер, 820 Норт Мишиген авеню: 13-го квітня у кімнаті Фордгам Сайденбирг Голл, а 20-го квітня в кімнаті ч. 30 Маркет Сентер. Позауніверситетська публіка допущена. По інформації слід звертатися до проф. В. Маркуся, тел. 670-3110 або 489-1339.

С. САПЕЛЯК В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовує в суботу, 15-го квітня ц. р., о год. 5-ій по полудні виступ Степана Сапеляка, який розповість про своє заслання і читатиме поезії присвячені Шевченкові. С. Сапеляк, в'язень сумління, який відбув 8 років ув'язнення і заслання, автор трьох збірок поезій виданих на заході, а найновіша збірка появиться ще цього місяця у Видавництві „Сучасність". Він уродженець Тернопільщини, живе у Харкові, а тепер перебуває в ЗСА на двотижневих відвідинах. Виступ відбудеться в домі НТШ, 63 Четверта авеню між 9-ою і 10-ою вулицями.

Студенти влаштовують маніфестацію у Вашінґтоні

Крайова Управа Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського (ТУСМ) проголошує 22-ге травня ц.р. Днем Національних Прав України та закликає всіх українців у вільному світі, щоб солідаризувалися з їхніми братами і сестрами в окупованій Україні і їхній боротьбі за незалежність.

Програма у понеділок, 22-го травня, почнеться о год. 5:30 вранці із „Стійкою самостійности" біля совєтської амбасади у Вашінгтоні. Організатори сподіваються, що ця стійка зі свічками відбудеться одночасно з національними демонстраціями та „неофіційними" святочними шевченківськими програмами в Україні, які є звичайно влаштовувані 22-го травня кожного року.

В год. 12-ій полудня маніфестаційна частина починається біля пам'ятника Тарасові Шевченкові, а відтак учасники ідуть „Слідами Самостійности" попри совєтську амбасаду до Лафаєт парку попри Білий Дім де кінцева програма почнеться о год. 2:30. Учасники повинні принести якнайбільше синьо-жовтих прапорів. Крім сотки додаткових прапорів КУ ТУСМ замовила тисячі синьо-жовтих бальоників з надрукованими словами (по-англійськи) „Незалежність для України".

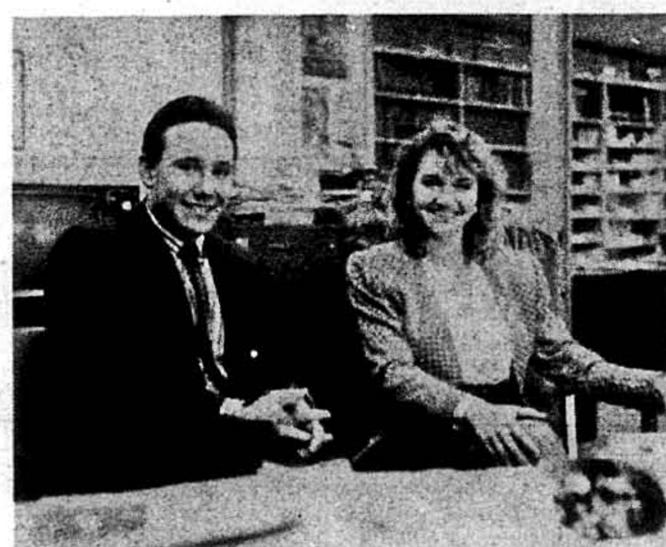

Голова ТУСМ Юрій Прятка і заступниця Дарія Наконечна під час недавніх відвідин УНСоюзу і редакції „Свободи". Вони розповіли про широку програму „Акція — Україна", в рамках якої проходитиме маніфестація у Вашінґтоні 22-го травня ц.р.

Програма біля пам'ятника Шевченкові, яка включає виступи активіста Української Католицької Церкви Йосипа Тереллі та знаного бандуриста Миколи Дейчаківського, також відзначує 25-ліття відкриття пам'ятника Великому Кобзареві у Вашінгтоні. Передбачені виступи інших українців і неукраїнців.

На день 22-го травня припадає річниця перевезення тіла і поховання Т. Шевченка у Каневі, згідно з його заповітом, після тимчасового поховання у Петербурзі, де Шевченко помер 1861 року. Українці в Україні, окрім офіційних і неофіційних святкувань у березні, організують святочні шевченківські програми в обороні національних прав України 22-го травня кожного року, підкреслюючи своє невизнання со-

(Закінчення на стор. 3)

АКТУАЛЬНИЙ КУРС У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — З уваги на найновіші події в Україні і в цілому Совєтському Союзі, Філія УКУ у Філядельфії рішила присвятити сучасній ситуації в Україні цілий весняний семестер 1989 року. Інавгураційний виклад цієї серії виголосить Валентин Мороз. Темою викладу є аналіза сучасної ситуації і спроба відповісти на питання: „Після Щербицького — хто?" Виклад Валентина Мороза відбудеться у вівторок, 18-го квітня ц.р., год. 7:30 вечора у приміщеннях Філії УКУ — 7911 Вайтвуд Ровд, Елкінс Парк. Наступним з черги викладом у цій серії буде доповідь Петра Рубана, що відбудеться у вівторок, 25-го квітня. Після кожної доповіді дискусія і товариська зустріч.

ПОЧИНАЮТЬ ДОБИРАТИСЯ ДО В. ЛЕНІНА

Москва. — У совєтській пресі щораз частіше появляються критичні статті про основоположника комуністичного тоталітаризму В. Леніна.

В газеті „Московскіе Новости" появилася стаття власного кореспондента, в якій сказано, що „прийшов час, щоб припинити цитування думок Леніна, як непомильного козира для подолання опонентів".

Письменник І. Климакін помістив статтю в журналі „Новий Мір", в якій торощить ідеологічний принцип Леніна про „керівну ролю Комуністичної партії". Він каже, що компартія обманювала і обманює людей. Навіть теперішній ідеолог компартії Вадим Медвєдєв каже, що „тепер не досить послуговуватись думками Леніна про соціялізм".

Нещодавно отримано інструкцію у Владивостоці — припинити будову статуї Леніна, яку вже будували впродовж 16 років.

У Норвезькому морі затонув совєтський атомний човен

Осльо, Норвегія. — У п'ятницю, 7-го квітня, в Норвезькому морі, 310 миль від узбережжя Норвегії затонув совєтський підводний човен з нуклеарними двигунами. Назва човна невідома. Він являє собою найбільш досконалий модель підводного човна, призначеного для переслідування підводних човнів противника у бою може нести до 16 ракет з нуклеарними боєголовками, а також торпеди.

Катастрофа на покладі підводного човна сталася вранці. За п'ять годин він затонув, однак минуло ще дев'ять годин заки совєтські старшини визнали факт катастрофи і повідомили, що є жертви. До того часу вже були зроблені з літака фотографії двох гумових човнів, на яких урятувалися члени залоги, що залишилася в живих.

Совєтський генсек Міхаїл Горбачов надіслав спеціяльне послання прем'єр-міністрові Норвегії Гру Гарлєму Брундляндові. „Згідно з думкою спеціялістів, можливість нуклеарного вибуху і радіоактивного зараження навколишнього середовища виключена", — заявив у тому листі совєтський керівник, який надіслав аналогічні листи урядам ЗСА і Великобританії. Залога підводного човна, підкреслив М. Горбачов, встигла „заглушити оба нуклеарні реактори перед тим, як покинути човен".

Міністер закордонних справ Норвегії Торвальд Стольтенберг осудив Совєтський Союз за те, що факт катастрофи нуклеарного підводного човна був підтверджений лише за кілька годин після того, як човен затонув, і лише у відповідь на вимогу норвезького міністерства закордонних справ дати пояснення, передані амбасадорові в Осльо.

У повідомленні совєтського пресового агентства ТАСС дуже скупо говориться про те, при яких обставинах сталася катастрофа. Вказується, що глибина моря на місці катастрофи становить 4,500 футів. Це значить, що корпус човна обов'язково буде розплюснутий колосальним тиском води на величезній глибині. Однак нуклеарні реактори забезпечені спеціяльною системою захисту, здатною протистояти такому тискові.

Газета совєтського міністерства оборони „Красная звезда" надрукувала в неділю репортаж про те, що сталося в Норвезькому морі. У ньому розповідається, що підводний човен під командуванням капітана Е. Ваніна повертався додому після довгого плавання, коли у сьомому відсіку спалахнула пожежа. „Залога хоробро боролася з вогнем і намагалася врятувати човен, — сказав у розмові з кореспондентом газети капітан П. Іщенко, представник командування Північної фльоти. — Боротьба за життя тривала понад п'ять годин, але безуспішно".

Кілька моряків загинуло, пише газета, не вказуючи, однак, точної кількости тих, що загинули, і їх імен. У статті говориться, що „надзвичайно холодна вода Норвезького моря сильно утруднює проведення рятувальних робіт".

Норвезький Інститут радіяційного захисту повідомив, що при досліджені корпусу норвезького розвідувального літака, який пролітав над районом катастрофи незабаром після вибуху на покладі совєтського підводного човна, не знайдено ніякого підозрілого збільшення радіяції. Аналіз проб води і повітря також не вказує на можливість розповсюдження радіяції.

Спеціялісти норвезького військового відомства вважають, що при вибуху і пожежі на покладі підводного човна могло загинути не менш як 50 членів залоги.

В АМЕРИЦІ

У НЕДІЛЮ, 9-ГО КВІТНЯ ц.р., перед будинком Верховного Суду ЗСА у Вашінґтоні зібралася 300,000 маса народу, щоби продемонструвати свої переконання щодо легальности абортів. Йдеться про те, що 26-го квітня ц.р. Верховний Суд має рішати справу зі стейту Мізурі, яка може зменшити право на легальні аборти або зовсім їх заборонити. Метою демонстрації було доказати, що більшість населення є за легальними абортами як правом жіноцтва на свою долю.

МІСТЕЧКО ВАЛЬДЕЗ НА АЛЯСЦІ досить раптово перетворилося у багатолюдну місцевість в пошукуванні за працею. Виявляється, що від коли нафтоналивне судно Екзон Вальдез, наїхавши на підводні скелі, розлило сотні тисяч гальонів нафтової ропи, то власники судна, фірма Екзон, затруднили біля 1,000 нових робітників для допомоги в очищуванні, побережжя і затоки Принса Вілліяма від розлитої оливи. Вістка про можливість доброго заробітку миттю рознеслася по цілому стейті Аляски. Це спричинило великий наплив позамісцевих шукачів праці. В додатку військо та прибережна сторожа в останніх днях не тільки привезли велику кількість потрібного додаткового приладдя для очищення, але й прийшли з допомогою в людях, щоби якнайскорше зупинити розповсюдження оливи на поверхні затоки і тим зберегти загрожені плідні колонії риб.

ПРО ТЕ, ЩО В ЧИКАГО новообраним мейором міста став син колишнього й довголітнього мейора і демократичного керівника, Ричард М. Дейлі, писалося вже на сторінках преси, але про те, що чикагські негри дуже переживають цей вибір, говориться значно менше. Вболівають негри Чикаго не тільки над поразкою свого кандидата, але й за втратою виборчої влади у Міській управі.

Е. ШЕВАРДНАДЗЕ ПОЇХАВ ЗАСПОКОЮВАТИ ГРУЗИНІВ

Москва. — Міністер закордонних справ СССР Едуард А.Шеварднадзе, єдиний грузин у Політбюро, відклав свою заплановану візиту до Східної Німеччини і поїхав до Тбілісі, столиці Грузинської ССР, на переговори з тамошніми керівниками, метою яких буде справа масакри, що її вчинили комуно-московські окупанти проти грузинських націоналістів в неділю, 9-го квітня ц.р. Як відомо, проти демонстрантів вислано міліцію, спеціяльні частини-чорноберетників, відділи КГБ і військо з танками і панцерними возами. Вся ця комуністична військова армада була вислана проти неозброєних демонстрантів, метою яких було домагання виходу Грузії із Союзу і створення своєї, власної самостійної й незалежної держави, ідея, якої москалі бояться, як вогню від самих початків існування імперії.

Озброєні по зуби модерною зброєю висланці уряду застрелили 16 осіб, а дві особи померли пізніше від ран, то значить разом 18, за урядовими інформаціями. У Вашінґтоні натомість отримали повідомлення про 140 до 50 вбитих і понад 400 поранених.

Треба, отже, сумніватися, — кажуть західні політичні спостерігачі і кореспонденти, яким заборонили тепер відвідувати Грузію, — чи в такій трагічній для Грузії ситуації може щонебудь допомогти Шеварднадзе, грузин з уродження і колишній керівник, тобто перший секретар Комуністичної партії Грузії, перед переходом його на вище всеімперське становище до Москви. Перед ним розмови з тамошніми керівниками вів інший імперський функціонер, кандидат в члени Політбюро Георгій П. Розумовський, стараючись довідатись, як дійшло до масових демонстрацій і зударів з міліцією і військом.

Покищо у Тбілісі існує суцільний військовий табір. Головну площу оточили танки, як також усі ключеві дороги. Військове командування проголосило поліційну годину від 11-ої вечора до 6-ої рано і такий стан, хоч тимчасовий, триватиме принаймні тиждень, бо грузини відзначатимуть 14-го квітня День жалоби і режим побоюється нових зударів в місті, а може навіть і на провінції. В кожному разі Москва і Тбілісі поробили усі заходи для того, щоб не допустити і евентуально здушити вже в зародку нові демонстрації. Також теперішній перший секретар компартії Грузії Джамбер Патіяшвілі виступив на телевізійній програмі, яка подавалась по цілому СССР, із закликом до порядку. Дивним при тому було те, що він нікому не погрожував, нікого не обвинувачував, а тільки заявив, що „це є наша спільна трагедія, за яку ми несемо спільну відповідальність".

Існує, очевидно, можливість затіснення режиму, кремлівськими чинниками проти націоналістів і національно-свідомого елементу в республіках, особливо проти тих, які домагаються відокремлення, тобто виходу із Союзу, самостійности і незалежности. Газета „Правда" і агентство ТАСС повідомили, що центральний уряд СССР буде змушений затіснити контролю діяльности націоналістичних елементів від Прибалтики починаючи і на Молдавії кінчаючи.

Адміністрація президента Джорджа Буша, взявши до уваги трагедію в Грузії, перестерегла, але в дуже легкій формі, совєтських керівників перед порушенням прав людини і перед здушенням вияву волі народів СССР, які, навіть згідно з тамошньою конституцією мають на це право.

У СВІТІ

РОДИЧІ РОЗСТРІЛЯНИХ військами НКВД в Катиню польських старшин і вояків в 1940 році, внесли прохання, що вони хотіли б відвідати місце розстрілу їхніх рідних. Совєтських Союз ще й досі публічно не признається до злочинів НКВД, хоч спільна польсько-совєтська комісія, яка на вимогу теперішнього першого секретаря Польської об'єднаної робітничої (комуністичної) партії Войцеха Ярузельського переводила докладне слідство і перевіряла документи в Москві і Варшаві, безсумнівно ствердила, що 4,400 старшин і вояків загинули з наказу Йосифа Сталіна. Зрештою метода морду (постріл в потилицю) стосувалася тільки до вбивників зНКВД. Раніше Варшава була змушена підтримувати версію Москви, що злочину доконали фашисти Гітлера в 1941 році. Поляки хочуть вияснити також де поділись 14,500 старшин і вояків польської армії, які пропали без вістей в СССР. Москва покищо дозволила групі польських кінематографів, які накручують фільм у Смоленській області про долю розстріляних старшин, відвідати околицю.

БРИТАНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК „Обзервер" розпочав друкувати спогади колишнього довголітнього міністра закордонних справ Совєтського Союзу Андрея Громика, який в останніх роках займав ще пост голови Президії Верховної Ради СССР, а тепер живе пенсіонером на своїй підмосковській „дачі". Там і стрінувся британський кореспондент з Громиком для переведення довгого інтерв'ю. Під час розмови Громико критично висловився про колишнього свого „боса" Леоніда Брежнєва кажучи, що совєтський керівник, який керував країною від 1964 до 1982 року, мало орієнтувався в міжнародній політиці, до чого нібито він сам признавався знайомим. „Брежнєв не зносив нових ідей", — заявив Громико, а крім того був алькоголіком. „Коли я нагадував йому про цю немалозважну проблему, Брежнєв відповідав, що, мовляв, росіяни завжди пили" і припиняв розмову на цю тему.

ОЗБРОЄНИЙ ТЕРОРИСТ захопив минулої п'ятниці, 7-го квітня, пасажирський міжміський автобус, який їхав з Монтреалю до Ню Йорку в ЗСА і наказав водієві їхати до столиці Канади Оттави. В автобусі в часі захоплення було 11 пасажирів, водій і він, Шарль Якуб, 36-річний ливанець з Монтреалю. На протязі трьох годин, автобус компанії „Грейгавнд" нарешті підїхав майже під самий будинок канадського парляменту, де в тому часі відбувалася сесія. Автобус окружили поліційні автомобілі і спеціяльні поліційні частини з автоматами. Спочатку захоплювач звільнив шість закладників, решта залишилася в автобусі поки йому не дозволять виступити в радіо і телевізії. При тому він заявив, що є членом організації „Фронту звільнення християнського Лівану", але пізніше канадці заявили, що не чули про існування такої організації. Очевидно, Канада відмовилась від виконання вимог терориста, не зважаючи на те, що він твердив, що крім пістоля має ще вибуховий матеріял і висадить в повітря автобус. Вміжчасі була перервана сесія парляменту і парляментаристи покинули будинок на вимогу служби безпеки. Побачивши безнадійність ситуації, терорист здався в руки поліції.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Хіба окупація може тривати вічно?

Наприкінці триденних відвідин у Вашінґтоні єгипетського президента Госні Мубарака та його нарад із керівними державними мужами ЗСА про ситуацію на Близькому Сході і про можливості тамошнього замирення, президент Джордж Буш виступив перед телевізійними апаратами разом із Мубараком і заявив те, що в заголовку цих міркувань. Буш не відкрив цими словами Америки, всесвітня історія давно вже доказала безліччю конкретних прикладів, що загарбання військовою силою чужої території може бути тільки тим часом успіхом аґресора, але швидше чи пізніше та територія вернеться на власність автохтонів. Польща пережила три розподіли і від 1772 року перебувала під трьома займанщинами. Прийшов час і вона з'єдинила всі свої землі за вийнятком Крулевца (Кеніґсберґу), що його з уваги на стратегічну вартість загарбала Москва. Шляхетська Польща перевела розподіл України за володіння у Польщі Яна Казимира і на Московщині Адексєя в Андрусівському договорі 1667 року і за відродженої Польщі у Ризькому мирі 18-го березня 1921 року за володіння в Польщі Юзефа Пілсудського і в Москві Йосифа Сталіна. Поділено Німеччину, поділено Корею та колишній Індокитай. Комуністичні частини цих країн є під фактичним володінням совєтської імперії. Поділений В'єтнам з'єдинився під комуністичним володінням з вини препоганої стратегії і тактики президента Линдона Джансона. 20-го листопада 1920 року перестав існувати реґулярний фронт Дійової Армії УНР проти московсько-большевицької аґресії. Формально залишено фірму „Української Соціялістичної Радянської Республіки", бо традиція Української Народної Республіки була ще давно свіжа і під отакою зміненою титулятурою та з ленінською конституцією, де признано право окремим „самостійним" республікам право „відділитись" — було легше переводити політику „злиття націй". Проведено безпощадну русифікацію і терор, включно із злочинною голодовою облогою. Але неписаних законів історії ніяка збройна сила не перекреслить.

Президент Буш сказав одверто „Окупація не може тривати вічно на адресу Ізраїля і його крайнього націоналістичного прем'єра Їцака Шаміра. Здійснилося висловлене на цьому місці переконання, що з відходом державного секретаря Дж. Шулца, якому на сто відсотків довіряв президент Роналд Реґен, зміниться політика супроти Близького Сходу, бо Джордж Буш і його державний секретар Джеймс Бейкер — люди іншої духової структури й іншої настанови супроти могутнього жидівського „лаббі" в Конґресі. Буш і Бейкер зберігають принцип американсько-ізраїльського союзу і приязні. Але не без застережень. Вони виразніше й активніше прагнуть зберігати добрі взаємини також із арабськими країнами, які орієнтуються на Заході. Уже за президентури Реґена Шулц, який відмовив видати Ясірові Арафатові візу на приїзд до ЗСА на Генеральну Асамблею ОН, скомпромітувавшись цією забороною — погодився на переговори з підлеглою Арафатові Палестинською Визвольною Організацією (ПВО).

Їцак Шамір не погоджується переговорювати із ПВО і ніяк бе погоджується на виконання найпершої передумови — замирення на Близькому Сході, якою є звільнення Ізраїлем окупованих у 1974 році арабських земель — правобережжя ріки Йордану і смуги Ґази. Джордж Буш і Госні Мубарак погодилися, що ЗСА і Єгипет заґарантують Ізраїлеві державну безпеку і що створена на названих теренах держава, чи суроґат держави, палестинці не буде загрозою для Ізраїля — Ізраїль у це не вірить. Після відлету з Вашінґтону Госні Мубарака прилетів туди ізраїльський прем'єр Їцак Шамір. Він уже заповів, що в нього власний компромісовий плян. У західній пресі виявлено той плян: переведення виборів на теренах окупованих Ізраїлем, щоб „народ" висловився. Ідея на перший погляд приманлива, практично нездійснена. Як можна перевести вибори на окупованій території, де від більше року відбуваються криваві зудари ізраїльської поліції і війська з палестинськими демонстрантами?! Логічно — можна і треба перевести вибори, але аж після відкликання з цих теренів ізраїльського війська і поліції.

Американські засоби масової інформації, які у великі частині в руках жидів, напевне не підхоплять і не підкреслять цього вислову Буша. Зрештою, ані ЗСА, ані ніхто не воюватиме з СССР за закінчення окупації в Евразії. Гаслом Буша є „мир і добробут", гаслом Західньої Европи „Мир на базі співіснування". Але ЗСА не визнали досі окупації Литви, Латвії й Естонії і заява Буша подає надію, що коли розвалиться імперія і постануть національні держави, в тому числі українська, то швидше прийде їх визнання.

Василь Сокіл

РУХ І ГАЛЬМА

II.

Щоб підвести монолітну базу під свої твердження, автори статті з академічною точністю половину виступу приділили традиційному „Ура — ура!", успіхові партії в реалізації перебудовних завдань. Комічно звучить висновок мудрих учених: „Сьогодні нерідко можна почути, або прочитати, що перебудова на Україні йде дуже повільно, не дає відчутних економічних результатів, зримих свідчень поліпшення матеріяльного добробуту, кращого задоволення культурно-побутових потреб населення і таке інше... Мало буде втішного в тому, коли ми скажемо, що в інших районах країни справи не тільки не кращі..."

А тим часом — усе гаразд, прекрасная маркізо! І навіщо здався цей народний рух? Адже є партія, яка... впевнено і цілеспрямовано веде, вона наш рульовий і, як запевняють шановні вчені і ще раз навчені, „партія вже створила надійний механізм волевиявлення мас, постійного зв'язку з ними".

Які можуть бути клопоти у народу? Будь задоволений. І не рухайся! Навіщо цей Рух? Адже: „повертаючись до суті справи, — пишуть знавці академіки, — зазначимо: багато з того, що в проєкті програми Руху є правильним, не є новим, оригінальним. Воно вже давно реалізується на практиці".

Як бачите, не сьогодні, не вчора, а іменно давно. Це авторитетно засвідчують академіки В. Кухар, І. Лукінов, В. Скок, член-кореспондент Б. Стогній та доктори Ф. Рудич і А. Гордієнко. Запам'ятаймо імена цих гарантів.

На цьому атаки проти Народного руху не припинились. У безпосередньому зв'язку з вельми оперативним відгуком згаданих учених на проєкт Програми появилась особа, яка безумовно підказала їм тему і характер оцієї статті, ба навіть чіткіше висловила керівні вказівки на розгром Народного Руху. Це був секретар ЦК КПУ Ю. Єльченко. На засіданні президії Академії Наук УССР, яке фактично було присвячене появі Народного Руху, він, за дорученням свого шефа В. Щербицького сказав таке:

„Автори проекту не вірять у можливості партії, різноманітних організацій і вважають, що лиш Рух, ними запропонований, може виступати соціяльним гарантом успіху перебудови... Така організація зайва і перш за все в політичному відношенні, і з точки зору її організаційних можливостей. Винесений на обговорення проєкт виглядає, як маніфест політичних вимог, тому його слід приймати не як програму дій, а як документ альтернативної КПСС політичної структури".

У цьому є доля правди, і єльченків лякає саме те, що народ втрачає віру в можливості партії і стає переконаним, що без його допомоги партія неспроможна здійснити перебудову, що він вимагає усунути з партійного проводу консервативні сили, які в особі таких, як Єльченко не просто гальмують, а намагаються придушити народний рух за оновлення суспільства.

Наприкінці свого виступу Ю. Єльченко загрозливо промовив:

„Партійні організації мають повністю усвідомити справжні цілі організаторів Народного Руху, довести це до розуміння комуністів безпартійних, добитися вивільнення частини вчених з-під впливу привабливих за формою, але далеких від справді народних інтересів фраз і гасел. Для цього у нас є неперевершена зброя — марксистсько-ленінська наука, марксистсько-ленінська методологія".

Попередники цього промовця не так давно називали точніші імена цієї неперевершеної зброї: залякування, суворі погрози, арешти, концтабори, придушення найменших проявів народного протесту.

Тоді державно-партійні апаратчики свавільно панували над волею народу, тримаючи його в страху і покорі. Це їх цілком влаштувало. Тепер той же деспотичний функціонер зустрівся з народним рухом і це його до смерти налякало, тому він якими завгодно засобами старається дискредитувати і придушити його. Оце саме на Україні й робить з доручення Щербицького Ю. Єльченко.

Тільки дещо зараз змінилося не на користь таким, як цей діяч. Свідомість людей виводить їх з інерції байдужости до своєї долі і активізує творчий рух народу, який ніяким гальмам не зупинити.

• •
•

Так хотілось закінчити на мажорній ноті!... А глянув на щойно отриману „Літературну Україну" за 9-го березня і побачив, як шалено розгортається широким фронтом атака на Народний Рух. Партапаратчик Єльченко дав команду, і заворушилися не тільки академічні сили. „Літературна газета" об'єктивна: вона поруч з прихильними відгуками друкує й критичні зауваження. У цьому числі газети читаємо:

„Ми, комуністи і безпартійні, робітники і службовці управління ЖЕО та РБУ Жовтневого району м. Харкова, ознайомившись з Програмою так званого народного фронту... з гнівом засуджуємо його націоналістичні випади під виглядом захисту української нації і її мови..." Підписався для бюрократичної солідарности чотирикутник, тобто, директор, секретарі парткому і комсомольського комітету та голова профкому! Одне слово, чотириголосний хор народу...

А перелякані апаратчики Київського педагогічного інституту іноземних мов низько вклоняються перед Єльченком і заявляють, що вони відмовляються від ухваленого раніш привітання і підтримки Народного Руху...

Республіканська преса, як на пожежний ґвалт запрограмувалася на дискредитацію організаторів Народного Руху. В „Правде Украины" від імени „трудящих мас" кинуто знайомі, випробувані демагогічні вигуки: „...хай би письменники розповіли про те, що особисто вони зробили для перебудови". А в „Робітничій газеті" за 28-го лютого обвинувачують письменників в тому, що вони вимагають „викорінення російської мови і насильницької українізації всього народу".

За такі провокативні речі в цивілізованих демократичних країнах наклепників притягають до суду і суворо карають. Але покищо процес перебудови не дійшов до скликання такого суду, консервативні сили діють безкарно.

Покищо. До пори, до ча-

(Закінчення на стор. 3)

„Шематизм Української Католицької Церкви"

Недавно появився в Римі англійською мовою „Шематизм Української Католицької Церкви", тобто церковний довідник. Це перший спільний шематизм в історії Української Католицької Церкви і взагалі в історії Христової Церкви в Русі-Україні від 988 року. Він опрацьований і приготовлений протягом останніх чотирьох років з доручення Синоду Українського Католицького Єпископату з 1985 року для відзначення Тисячоліття Християнства в Україні і для інформації про нашу Церкву. Його автором є о. Дмитро Блажейовський.

Автор виготовив цей шематизм в англійській мові, доступний для значно частини науковців різ.. національностей, щоб поінформувати широкий світ, про те, що Українська Католицька Церква існує, та що вона, не зважаючи на різні початкові труднощі, всебічно розвинулася й постійно росте. Приготовити й видати двомовний шематизм одному авторові не було можливо. Досі ще ніхто не зголосився до Синоду, щоб виготовити шематизм в українській мові, але як знайдеться охочий, то він, без сумніву, знайде таку саму підтримку єпископів і священиків, як це знайшов автор.

Цей шематизм має 1,318 сторінок імен, фактів, дат і чисел та містить для орієнтації 19 мап, на яких позначені всі парафії чи душпастирські осередки. Він „загальний", бо охоплює всі парафії, все духовенство, всі семінарії, колегії й середні школи, всі чоловічі й жіночі монастирі та всі зцентралізовані товариства Української Католицької Церкви у тих країнах, де вона вільно існує. А під цю пору вона вільно діє тільки в діяспорі, у Польщі та Югославії. Він „спільний", бо виготовлений при співпраці всіх владик і всього духовенства. Він також „синодальний", бо приготований з доручення Синоду Української Католицької Ієрархії.

Цей загальний, спільний, синодальний шематизм залишиться на довгі роки не тільки джерелом інформації для чужинців про існуючу вільну Українську Католицьку Церкву, про її епархії, єпископат, духовенство, монастирі, виховні інституції та зцентралізовані товариства, але також залишиться документом і для майбутніх наших поколінь. З нього внуки й правнуки зможуть дізнатися, де жили їхні діди й прадіди, де вони молилися й працювали для Української Христової Церкви під час святкування Тисячоліття.

У шематизмі подано 1,175 назв парафій і місійних станиць, які існують у вільному світі, у Польщі та Югославії. При кожній парафії зазначено, коли вона заснована, які були парохи і в котрих роках, який теперішній стан, скільки було вірних у 1986 році, чи 1987 році, скільки христин, шлюбів, похоронів, дітей на науці катехизму й української мови, які організації існують у парафії, коли вони засновані, скільки членів має кожна з них, чи існує парафіяльний бюлетень, чи друкуються щорічні фінансові звіти та чи парохи їх зберігають.

У цьому шематизмі можна знайти основні відомості про кожного владику та про все світське й монаше духовенство у вільному світі, а також у Польщі та Югославії. З нього можна довідатися про кожного священика: коли й де він народився, коли й де вчився, коли й де висвячений та ім'я єпископа, що його святив, у яких парафіях він працював та в котрих роках, або яке інше зайняття він виконував на еміґрації.

У цьому подано, де знаходяться чоловічі й жіночі монастирі, скільки в них монахів та монахинь, яке головне зайняття у кожного монастиря та скільки є тепер великих і малих семінарій, колегій і середніх шкіл та скільки в них студентів, чи студенток.

У цьому церковному довіднику можна буде знайти відомості про всі українські католицькі товариства — світового, митрополичого чи епархіяльного розміру, хто їх провадить та скільки членів вони мають.

Ціна примірника — 60 дол., чи в іншій рівновартній валюті. На пересилку треба додати 5 дол. Замовлення і чек слід вислати на адресу: Rev. Dmytro Blazejowskyj Casella Postale 5048 00183 Roma Ostiense, Italia.

В. Дідюк

ЗА УКРАЇНСЬКУ ПРАВДУ

(З привову підготови фільму „Україна в Другій світовій війні")

I.

У 1982 році, у 50-річчя штучного голоду в Україні, гурт ентузіястів поставив собі за мету показати модерними телевізійними засобами вільному світові правдиву українську історію, яку постійно атакують і перекручують та обкрадають недруги нашого народу, часто покликаючись на ту, яку довгими віками нашого поневолення писали нам наші вороги, не добачуючи, або ігноруючи правдиву історію народу, який хоч поневолений, але нескорений — змагався, змагається і буде змагатися за свою самостійність і державність.

На жаль, це часто їм вдається, бо й „сильні цього світу" і далі пактують з большевицько-московською „імперією зла", наївно надіючись на якийсь утопійний „мир". В такий „мир і рай" на землі вони повірили у 1920 роках, віддавши на поталу багато народів, а між ними в першу чергу Україну, чим закріпили большевицько-московську імперію, а Україна заплатила і постійно платить досьогодні мільйонами жертв поневолення і терору, а зокрема сім мільйонів жертв замучених штучною голодовою облогою в 1932-33 роках на очах т. зв. „вільного світу", який мовчав, щоб не дражнити „приятеля", а його „вільна преса" навіть заперечувала існування голоду. Заперечувала голод також і Москва, а тим, що про голод згадували, грозила, називаючи їх ворогами „радянського народу".

Коли у 1982 році почав діяти Український Дослідчий Центр Голоду в Торонто, що почав збирати матеріяли, завірені свідчення людей, що пережили голод, від науковців-істориків, кореспондентів та дипломатів, які у тих роках були в Москві і мали можливість поїхати в Україну, де вони самі бачили це масове і штучне неймовірне народовбивство, Москва, а за нею всі її підголоски, піднесли голос протесту проти задуму створити фільм про голод, якого, як і далі вони твердили, не було. Появу фільму вони називали, як видумку „буржуазних українських націоналістів", ворожим виступом проти російського народу, ворогів миру, „німецьких коляборантів" і т. д, і т. д. Московська амбасада в Оттаві навіть зверталася до канадського уряду заборонити появу такого фільму.

Цікаво, що скаже „товариш" секретар Московської амбасади тепер? Може ще й тепер він не вірить, що був штучний голод в Україні, то для його вигоди зацитую бодай кілька рядків з довгого листа І. М. Хмильковського з Черкас, що був надрукований в журналі „Огоньок" ч. 12 за березень 1988 року в Москві. Там читаємо.

„...У 1932 році мені сповнилось 19 літ. В 1937 році я скінчив Історичний факультет Київського педінституту. Я бував на полях Кіровоградської й Київської областей, де достигав високий урожай, і осмілююсь твердити, що в 1932 році ніякої сильної посухи на Україні не було. Однак через грубі порушення... принципів колективізації та інших (?) причин селяни ухилялися від вступу до колгоспу. Все таки земля їхня була усуспільнена і залишилася не доглянутою. Глибоко переконаний, що Сталін кістлявою рукою голоду намагався змусити селянина іти в колгосп і працювати за май же не оплачувані трудодні..." А далі: „Наперед сплянований голод і штучне маніпулювання переписами населення у 30-тих роках, щоб приховати померлих та зарахувати мертві душі живими — ось один із трагічних наслідків сталінізму".

Далі автор продовжує, що за „трагедію 1933 року відповідальність перед історією несуть не тільки Сталін, але й інші члени Політбюра, які його підтримували". Це тільки дещо з довгого листа, а їх тепер багато. Зрештою про це заговорив сам Міхаїл Ґорбачов, а навіть такий „українець", як твердолюбий „товариш" Щербицький, хоч правда дуже обережно і несміло... А що на це тепер „товариш" Московської амбасади? Хіба випадало б вибачитись перед українцями, що тоді говорили правду, а він — брехню й обвинувачення, але заледве, що від „товаришів" можна цього сподіватися!

(Закінчення буде)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЗАЧНІМО ВІД ВЛАСНОГО ПОДВІР'ЯЧКА...

В нашій пресі появився комунікат новозаснованого Шевченківського Товариства Української Мови, яке є філією Товариства Української Мови Т. Шевченка в Києві, заснованого 11-го-12-го лютого ц. р. Ціллю Т-ва є збереження, відродження і плекання рідної мови. Спонукою заснувати його філію в ЗСА було виявити солідарність із матірним товариством.

Членами-засновниками філії є група американців українського походження. В її проводі є: Леонід Рудницький — президент, Тарас Гунчак — заступник президента, Роман Воронка — секретар. Членами Управи є: Оксана Кузишин, Іван Фізер і Богдан Певний.

Першим проявом діяльности філії є вислати українській молоді в Україні тисячу т. зв. „Ті-сорочинок" з подобою нашого Кобзаря і з написом: „Чи Твої діти говорять по-українськи?", та видати десять тисяч поштових карток роботи Б. Певного для користування українською спільнотою на батьківщині. За фінансовою підтримкою цих починів філія звертається до жерт-

(Закінчення на стор. 3)

Петро Рубан

ДОПОМОГА КООПЕРАТИВАМ В УКРАЇНІ

I.

Прокотилось над світом золоте сонце нашого свята 1000-ліття Хрищення Руси-України, віддзвонили дзвони, відслужили урочисті Служби Божі, відмовили гріхи давні і теперішні, простивши ворогам своїм, утвердилися у непохитності віри наших пращурів. Входимо в нове тисячоліття з пробуджуваним народом в Україні, нам дано це бачити, знати. Сповнюється і наше серце радістю, відроджується надія, шукає розум нашого продовження і, знову віковічний смуток вплітає свої чорні кольори тчеться тканина майбуття нашого.

Яким йому бути? Багато залежить від нас, якими будемо ми, хоч ніхто „щастя долі та й не знає".

Події в Совєтському Союзі і, зокрема в Україні, розвиваються надзвичайно швидко, вибухово і, треба сказати, далеко не в позитивному для нас напрямку. Уряд Горбачова, домігшись правдами і неправдами визнання західнім світом політики гласности перебудови, отримав значну фінансову та технологічну підтримку від урядів, фірм, кампаній, банків.

Яке ж відношення до цього факту західнього світу Далеко не однозначне. „Доброзичливці" в не так далекому часі писали до Державного департаменту: „Будь-яка політика ЗСА мусить зосередитись на їхній (російській) підтримці та співпраці. Наше рішення повинно визнати історичну, географічну та економічну дійсність знайти для українців відповідне місце в родини традиційної російської імперії, якої вони є нерозривною частиною". З того історично недалекого часу по сьогоднішній день суттєво нічого не змінилось.

В особистих бесідах чільні урядовці ЗСА говорять про Совєтську Україну в ООН і на міжнародній арені, як про тридоляровий папірець; обіцяють вільний розвиток націй і народів у майбутній, перебудованій „демократичній Росії". Стосовно останнього ми вже маємо знані нами історичні паралелі.

Структурних змін в СССР ще не відбулося, хоч треба визнати, політика гласности зняла психологічні пута, але існують ґорбачівські табу: Ленін — непогрішний, національні питання народів СССР — недоторкані, сама перебудова, демократизація і гласність повинні сприйматися тільки в інтерпретації КПСС. Апарат насильства з минулих часів залишився тим же, мільйонова армія ҐУЛаґівських кріпаків на тих же роботах, при тій же оплаті, за тими ж колючими дротами. Говорять про децентралізацію форм суспільного та економічного життя, а насправді централізують. Перебудова, яка іде „згори", є штучною і не виходить з необхідности вільного розвитку безпосередніх життєвих взаємин.

При всіх нововведеннях в Совєтському Союзі влада намагається зберегти імперські форми управління та контролю. В загальному пляні величезне значення має політика західнього цивілізованого світу щодо перебудови в СССР. Не менше значення має і наш вплив з поселень. Говорять, що ми, українці в західньому світі, не спроможні впливати на становище урядів цих країн; вірю в те, що об'єднаною українською силою ми можемо впливати суттєво. Все питання в тому, чи дійсно бажають політичні партії, Церкви, громада в цілому знати про потреби в Україні, опрацювати спільну програму дії, методів і форм впливів; чи, можливо щодо України залишилось тільки слово, а дія спрямована на розбудову українського світу на поселеннях. Майбутнє покаже.

Підтримуючи ідею „єдиного і неподільного" з необхідністю прийдеться підтримувати державницькі стремління уряду СССР, КПСС. І це вже Захід робить, зміцнює фінансами і новою технологією страхітливу систему. Всім відомі факти мільйонових позичок різноманітних банків, тепер до підпису готуються десятки протоколів про наміри великих компаній і фірм ЗСА у створенні великих сумісних державних підприємств. Хіба не зрозуміло, що така співпраця зміцнює потенціял совєтської системи, яка продовжить утримання в колі свого впливу народу цієї імперії, ув'язавши їх технологічною зверхністю і через посередність її, контролем над ними на довгі і довгі роки? Розбудова і технологічне вивінчування державних підприємств Совєтського Союзу загроза світові, миру, зрада інтересів поневолених народів СССР, які напружують в цей вирішальний момент всі свої сили намагаючись здобути незалежнсіть. Свідченням цього є останні документи з вільнюської наради представників „народно-визвольних рухів" народів СССР, які звеселили і наші українські серця, хоч і не в повній мірі, бо треба визнати, Українська Гельсінкська Спілка не була підготовлена до прийняття вповні такого визначного документу.

Допомога істинній перебудові — допомога в розбудові альтернативного суспільства, альтернативної економіки.

Для капіталу вже ввесь СССР є вільним, і що тим політичним натхненникам до того, що народи його поневолені. Опір партократії, об'єднаний навколо ідей російсько-імперського мислення зростає, шириться, отримуючи підтримку від згадуваних зовнішніх сил. Ми не можемо бути поза цією боротьбою, бо там наша батьківщина, там наші серця, серця українців, наш нарід, наш інтерес. Альтернативна економіка чим далі буде ставати матеріяльним ґрунтом національно-визвольних рухів народів СССР.

Тепер в Україні понад 14,000 кооператив із загальним числом кооператорів близько 300,000 , додамо до цього 12,000 чоловік які займаються індивідуально трудовою діяльністю. Кооператори звільняються з-під економічного тиску держави, творять самодостатньо захисну структуру, підтримують ті політичні течії, які захистять їхній статус, поглиблять і поширять його; зі свого боку підтримають своїх захисників матеріяльно. Хай держава спробує їх зруйнувати, стануть ті, майже, півмільйона людей-друзями чи ворогами?

Продовження буде

АФҐАНСЬКА РАКЕТА совєтського виробу, вистрілена з ракетної бази урядових військ біля Кабулю, перелетіла кордон і експльодувала на території Пакістану, пошкодивши шлях, який пов'язує окружене партизанами-муджагедінами місто Джалялябад з пакістанським містом Пешавар. Крім пошкодження дороги ракета не спричинила більших шкод і жертв в людях не було, але уряд Пакістану вважав за відповідне категорично запротестувати проти обстрілювання прикордонних околиць ракетами привезеними недавно із Совєтського Союзу. Військові спостерігачі на Заході кажуть, що ракетною базою взагалі керують совєтські вояки, а стратегію для комуністичного уряду в Кабулі випрацьовує генеральний штаб совєтської армії.

Виставка стародавнього мистецтва в Українському Музеї

Загальний вид на виставку стародавнього мистецтва в Українському Музеї в Ню Йорку.

Великий успіх у фахівців мистецтвознавців і широкого глядача має виставка в УМ, що відкрилася 11 березня, під назвою „Скарби давнього мистецтва — релігійне мистецтво XVI - XVIII століть". На стінах виставочної залі яскравіють великі освітлені зі зворотнього боку фотовітражі — репродукції старовинних ікон з іконостасів трьох церков Західньої України: святої Параскеви П'ятниці у Львові, Святого Духа в Рогатині та церкви Успіння Богородиці в селі Жовтниці під Львовом. Куратор виставки мистецтвознавець Стефанія Гнатенко, яка рік тому приїхала з України, привезла з собою невеликі прозірки ікон з кількох іконостасів, зроблених після того як інкони було реставровано і на них засяяли первісні барви. У Ню Йорку ці прозірки побільшили до натуральної величини і тепер вони чарують відвідувачів Музею, допомагаючи їм уявити рівень українського мистецтва, адже з тих часів збереглося мало зразків.

На виставці експоновано також стародруки, що дають уявлення про характер мистецтва оформлення книги на Україні в XVI-XVIII століттях. Оскільки стародруки успадкували і продовжили традицію рукописної книги, до виставки включено зразки рукописних книг XVI-XVII століть та фрагмент Євангелія XII століття.

До виставки видано ілюстрований каталог українською та англійською мовами. Вступна стаття Стефанії Гнатенко може служити як короткий підручник історії українського релігійного мистецтва. Автор пояснює — що таке іконостас та яка його композиційна схема, пише про зміну стилів в українському мистецтві — від візантійсько-романського стилю до засвоєння окремих елементів ренесансу, а від середини XVII століття — до барокко. Каталог коштує 12.50 дол. плюс пересилка.

Урочисто відбулося відкриття виставки. Іванна Рожанковська, заступник голови громадської організації „Український Музей", у своєму слові з вдячністю відзначила віддану працю співробітників Музею, що працювали над улаштуванням виставки. Особлива подяка належить директорові Музею Марії Шуст, яка зробила проєкт виставки і оформлення каталогу, а також кураторові виставки Стефанії Гнатенко. Коло десяти колекціонерів та різних установ позичили на виставку цінні стародруки, їх імена, а також імена прихильників Музею, що пожертвували гроші на видання каталогу, згадані з вдячністю у каталозі.

Куратор виставки Стефанія Гнатенко у своєму слові на відкритті виставки підкреслила, що виставка показує репродукції найдавніших українських іконостасів, що збереглися повністю, бо здебільшого збереглися лише фраґменти їх. Треба сподіватися, що каталог виставки в УМ стане поштовхом до появи на Україні монографій про ці іконостаси.

Багато людей прийшло на відкриття виставки: мистці, науковці, учителі, студенти. Оглядали виставку, гуторили, юрмилися коло буфету, який добре підготували співробітники і добровольці УМ. Святослав Гординський, видатний мистець і поет, який позичив на виставку кілька стародруків із своєї колекції, показував знайомим статтю про нього у львівській газеті „Вільна Україна" в числі з 3 лютого ц.р. У статті „Складна доля Святослава Гординського" Іван Глушко пише про багатогранну творчість мистця і при тому журиться його долею: „На старість онімів, став глухим. Там, в еміґрації він і помер". Показуючи ці рядки друзям, Гординський зі сміхом говорив: „А я живу і працюю" (як відомо, Гординський глухий від дитинства, але не німий).

Виставка буде відкрита до початку червня цього року. Варто побачити її всім хто цікавиться українською культурою, історією мистецтва.

Любов Дражевська

Торонто відзначило 40-ий день смерти св. п. Й. Гірняка

В суботу, 25-го лютого, заповнена заля Інституту св. Володимира мовчанкою та молитвою згадувала того, хто довгі роки на сценах України, Німеччини та Америки захоплював глядачів своєю грою та адаптацією і щирим переживанням різних героїв у різних п'єсах, а також і режисурою п'єс. Очі присутніх відпочивали на портретах Й. Гірняка на сцені, яка була гарно, естетично прибрана.

Під патронатом Комітету Українців Канади, відділ Торонто, журнал „Молода Україна", театральний ансамбль „Заграва" та Об'єднання письменників „Слово" спомянули великого актора, який ціле своє життя присвятив українському театрові.

Вечером проводив Олександер Харченко, член редакційної колеґії „Молодої України". Поминальний Вечір відкрив коротким словом Ярослав Соколик, голова Комітету Українців Канади в Торонто.

Спеціяльно на той вечір приїхав з далекого заходу, з Ванкуверу, проф. Валеріян Ревуцький. Його блискуча доповідь про творче життя актора, якого він знав ще з 20-их років з України, була повна не тільки історичних фактів, але й сердечних споминів, що її зробило надзвичайно цікавою. Осип Зінкевич з далекого Балтимору розказав про своє знайомство і зустрічі з Гірняком вже тут, на терені Ню Йорку. Цікаві фраґменти зустрічей та балачок викликали у слухачів глибокі переживання.

Юрій Бельський, останній доповідач, згадав про свою працю в театрі з Й. Гірняком в Німеччині, про підхід Гірняка до драматичних творів, до акторів.

Леонід Ліщина, редактор „Молодої України", подякував доповідачам за такий цікавий вечір та запросив до кави і солодкого.

Вечір в сороковий день смерти св. п. актора Йосипа Гірняка залишиться у пам'яті, як один з найцікавіших того роду вечорів в Торонто.

Оксана Б. Соколик

Студенти...

(Закінчення зі стор. 1)

вєтсько-російського режиму. Коли домовина Шевченка перебувала у Києві у церкві Різдва Христового (зруйнована більшовиками 1935 року), цар московський заборонив виголошувати похвальні промови. Помимо того, тисячі людей мовчазно переходили попри домовину, де одна скромна жінка поклала терновий вінок, символізуючи його терпіння та терпіння його народу. У Вашінгтоні цього року КУ ТУСМ покладе вінок з колючого дроту під пам'ятником Шевченка, символізуючи дальше поневолення українського народу.

День Національних Прав України — 22-го травня організується в рамках „Акції — Україна", програми КУ ТУСМ в обороні національних прав та незалежности України.

Конто ч. 15126 при кредитівці Самопоміч (Н.Й.), Self Reliance Federal Credit Union, 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003, було створене для пожертв на підтримку „Акції — України".

„Чайка" виступить в Монтреалі

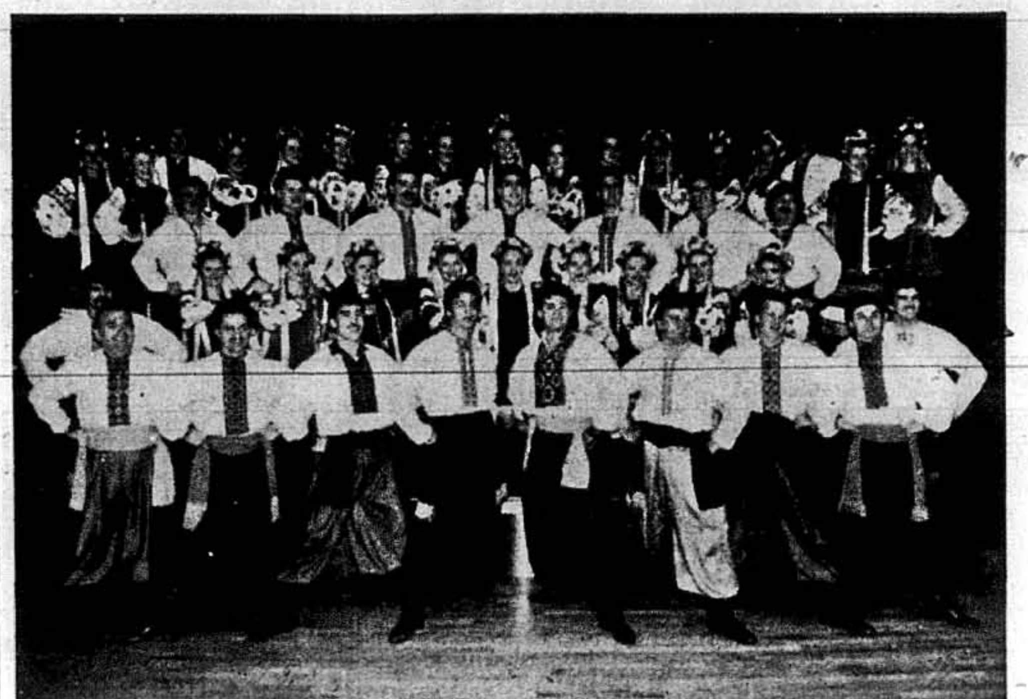

Танцювальний ансамбль „Чайка" з Йонкерсу, Н.Й., при Спілці Української Молоді Америки, і вокальний ансамбль „Віра, Наталя і Оля" з Монтреалю візьмуть участь у концерті, який відбудеться в суботу, 15-го квітня ц.р. в школі Розмонт в Монтреалі в год. 7:30 вечора.

Ансамбль „Чайка", під керівництвом Ореста Русинка, виступить в Канаді перший раз.

Загальні збори кредитівки „Самопоміч" у Джерзі Сити

Загальні збори кредитівки „Самопоміч" відбулися в неділю, 26-го лютого. Збори відкрив та ними провадив голова дирекції Юрій Ференцевич. У своєму вступному слові голова привітав присутніх на зборах отців української католицької церкви святих Петра та Павла Романа Мірчука та Івана Давидовича, він рівнож привітав присутнього голову централі ЦУКА інженера Дмитра Григорчука, котрий прибув на наші загальні збори з Чикаґо. Відтак голова попросив о. Р. Мірчука провести молитву, а після молитви прочитав порядок нарад загальних зборів та привітав представників сусідніх кредитівок в особах мґра Івана Винника (репрезентував кредитівку „Самопоміч" Ню Йорк), кредитівку „Самопоміч" Нюарк-Ірвінґтон репрезентував дир. Орест Цяпка, а відділ „Самопоміч" проф. Михайло Цяпка, кредитівку СУМА в Йонкерсі репрезентували мґр Святослав Коцибала, Ігор Макаренко та Марія Шмагала, а кредитівку св. Андрія в Бавнд Бруку — Олесь Гуцул.

В дальшому ході програми голова привітав присутніх, а між ними членів філії Трентону, що прибули організовано автобусом під проводом дир. Андрія Турчина, як рівнож привітав одного з основників кредитівки Миколу Шеремету та присутнього серед них суддю округи Гадсон Роберта Челяка з дружиною. Продовжуючи загальні збори, голова попросив секретаря Іллю Шевчука прочитати протокол з попередніх загальних зборів, після чого звітував голова дирекції кредитівки. Він сказав, що наша кредитова кооператива у 1988 р. зросла на 20,9 відсотка, при кінці року ми впровадили чекові конта так звані „шер драфт", котрі є дуже корисні для тих членів, що вживають чеки, тому просимо скористайте з них.

Далі голова сказав, що наша філія у Трентоні постійно зростає, однак, на нашу думку, цей ріст покищо є дуже повільний, коли взяти до уваги величину української громади в Трентоні і околиці. Дирекція буде надалі старатися в міру своїх можливостей працювати над тим, щоб побільшити в майбутньому кількість членів філії. Ми віримо, що багато в цьому можуть нам допомогти місцеві члени, працівники громадських організацій, а тим більше наші духовні опікуни на своїх проповідях. Не забуваймо, що наша кредитівка у цьому році дала понад 32 тисячі долярів на громадські та церковні цілі, а скільки дали нам чужі банки? Над тим нам треба подумати та стати членами там, де користь для нас!

Фінансовий звіт подав скарбник інж. Степан Кравченюк. Він сказав, що майно кредитівки в минулому році зросло на суму 4,865.373 доляри і загальний стан кредитівки на кінець року виносить 28,697,782 доляри. В цьому часі кредитівка виплатила дивіденди членам на ощадности в сумі 1,793,513 долярів. Наші приходи виносили 2,728,905 долярів, а наші розходи були 379,973 дол. на 127,289 дол. менше, як в минулому році. Це допомогло нам збільшити запасові фонди нашої кредитівки, які зросли на 567,617 долярів до суми 1.837.503 долярів. Це означає, що кожний доляр, інвестований в нашій кредитівці, має 1.06 дол. покриття.

За кредитовий комітет звітував голова Дмитро Вох. Він сказав, що кредитовий комітет торік відбув 62 засідання, одобрив 159 позичок на суму 5,835,535 дол. та відкинули 8 позичок через брак відповідної запоруки. За контрольну комісію звітував Павло Фуґа. Він сказав, що контрольна комісія провела контролю кредитівки та відбули засідання з федеральним контролером, і стверджуємо, що фінансовий стан та загальне ведення кредитівки є задовільне. Після звітів голова дирекції Юрій Ференцевич попросив до слова представника централі Українських Кооператив Америки (ЦУКА) інж. Дмитра Григорчука. Він начеркнув історичний перебіг українського кооперативного руху на терені Америки та діяспори під проводом досвідчених кооператорів: на сьогодні ми зосередили понад один більйон наших грошей. Централя має вже великий резервовий фонд, зорганізовано забезпеченеві клітини, котрі втішаються успіхом, так що хоч частина українських грошей залишається в наших руках, а не в чужих і дуже часто нам ворожих. До дискусії зголосилися Нуся Вох, Дося Дубей, Теодор Білоус, пан Шевчик та Оленка Галькович. Привіти від кредитівок зложили маґістер Іван Винник з Ню Йорку, маґістер Святослав Коцебала (Йонкерс), Орест Цяпка (Нюарк), Олесь Гуцул (Бавнд Брук), професор Михайло Цяпка („Самопоміч"), а з місцевих організацій вітали: від Українського Народного Дому Степан Смотрич, від СУА Катерина Коць, від СУМА подруга Оленка Галькович, від „Рідної Школи" директорка Дося Дубей. Голова номінаційної комісії Галина Гаврилюк, сказала, що номінаційна комісія в складі Галини Гаврилюк, Івана Ґреся та Павла Фуґи пропонують до дирекції Івана Лучечка, доктора Михайла Дзюбаса та Іллю Шевчука, а до кредитового комітету Івана Вішку. Іншої пропозиції не було. Пропозиція номінаційної комісії пройшла одноголосно.

Голова дирекції Юрій Ференцевич перед закінченням загальних зборів подякував присутнім за чисельну участь в зборах та попросив о. Івана Давидовича закінчити наші збори молитвою.

Після зборів дирекція кредитівки гостила всіх присутніх смачною вечерою.

Дмитро Вох

Н. Топстой...

(Закінчення зі стор. 1)

дуже критично ставиться до вироку і взагалі процедури суду над Дем'янюком.

Прелеґент оптимістично поставився до рішення апеляційного суду Ізраїля, щоб нові адвокати і свідки мали змогу доказати невинність і брак доказів проти засудженого. Він апелював до присутніх підтримали Дем'янюка морально і матеріяльно.

Голова Комітету Е. Нишник подякував Н. Толстому за цікаву доповідь, а проф. М. Папові за провадження цього вечора.

Зачнімо...

(Закінчення зі стор. 2)

венности нашого громадянства.

Задум похвальний, корисний і доцільний та заслуговує на всебічну підтримку нашої спільноти.

Але... чи не варто було почати ці спасенні заходи 40 років тому назад на „власному подвір'ячку", де стан української мови не менше загрозливий і жалюгідний, хоч обставини для вживання і плекання рідної мови на поселеннях куди сприятливіші, як в Україні? Може це не запізно на таку паралельну акцію.

Володимир Барагура

Вудгейвен, Н. Й.

Рух...

(Закінчення зі стор. 2)

су. Народ усвідомлює, коли в країні відбувається боротьба між проґресивними силами і консерватизмом, залишатися пасивним, стороннім спостерігачем недопустимо і непростимо. Так пише один з прихильників Народного Руху в „Літературній Україні", і це звучить, як заклик до об'єднання народу проти консервативних сил

Ці сили, вживаючи термінологію часів минулого диктату і застрашування, не хотять розуміти, що це в нинішню пору б'є бумерангом по їхніх тупих головах. Народ має всі підстави запитати їх: — „а що ви особисто зробили для перебудови?" Ставите палиці в колеса Руху?

А те, що письменники, крім багатьох позитивних акцій, нині узялися за організацію Народного Руху, — оце й є їхній ще один вклад у справу перебудови.

Дивно, що підривні акції апаратчиків ніхто офіційно не насмілився назвати їхнім справжнім іменем. Чи не вперше в совєтській пресі про це заговорив народний артист РСФСР Зіновий Гердт (газета „Московские новости" — 12-го березня):

„Чому, коли ми оновлення нашого життя називаємо революцією, противників цієї революції поблажливо звемо антиперевудовними силами, а не контрреволюцією?"

Отож і Народний Рух — революція. Хто проти нього.

СВЯТА СОФІЯ — РЕЛІГІЙНЕ ТОВАРИСТВО УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ ЗСА

на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили:

Пожертви, які зібрало Українське Патріярхальне Товариство, Відділ: **БАФФАЛО, Н. Й. — Оксана Бережницька (Голова)** за час від 15. XI. 1987 до 15. XI. 1988

зложили:

по 1.000.00 дол. — д-р Мирон і Люба Кучмак, Відділ Українського Патріярхального Товариства в Баффало;
по 100.00 дол. — Оксана Бережницька, інж. Микола Барицький, Ірина Лаврівська, Параска Полюжин;
по 50.00 дол. — 64-ий Відділ Укр. Братського Союзу в Баффало, Текля Була, Михайло і Теодосія Депутат, д-р Семен і Ірина Дорощак, Іван і Оксана Качмарик, Лев і Дарія Ломиш, Михайло Лисак, д-р Мирослав Перейма, Михайло Проценко;
45.00 дол. — Дмитро Бараницький;
40.00 дол. — Василь Сметанюк;
по 30.00 дол. — д-р Андрій Дякун, Михайло Мохнач, Каролина Папуга;
по 25.00 дол. — Богдан і Христина Бейгер, Онуфрій і Галина Білогоповський, Михайло і Надія Блендоногий, Зенон і Марія Боднарський, інж. Алберт і Христина Бравн, Роман і Ірина Войчак, Володимир і Анна Ганицький, Іван і Марія Горбачук, Корнель і Омеляна Дзюба, Богдан і Софія Лусанівський, Степан і Ольга Душенко, Дмитро й Олександра Ільківський, Анастасія Ільківська, Семен Коман, Роман Конотопський, Олекса і Рут Кулик, Михайло і Марія Курляк, д-р Михайло і Уляна Лоза, Михайло і Текля Мандзій, Ігор і Христина Мороз, інж. Евген і Світляна Олексій, Микола і Тетяна Паславський, Мирослав Самотовка, Петро Теплицький, Текля Юрків, Ольга Якубовська;
по 20.00 дол. — Йосиф і Франя Беднарський, Василь і Ольга Бейгер, Станислав і Софія Ващак, Антін і Анастасія Вішка, Іван і Катерина Гайдук, Роберт і Зірка Гайнс, Дмитро й Ева Ганущак, Любомир і Софія Головатий, Михайло і Франя Данило, Марія Данилюк, Іван і Анна Дроздовський, Зенон і Олександра Коновка, Юліян і Ірина Коссовський, Михайло і Катерина Коцай, Еміль і Віра Марк, Василь Мельник, Богдан і Катерина Мороз, Зиновій Мосійчук, Іван Микитин, Михайло Миськів, Володимир Музичка, Тадей Михаськів, Петро і Берта Наминанік, Іван і Катерина Нижник, інж. Григорій Олексій, Михайло Ортинський, Розалія Паславська, Михайло і Віра Пелех, Микола й Ірина Погаратний, Даша Процик, Неоніля Сайкевич, Мар'ян і Марта Стасюк, Стефанія Хомяк, Н. Н., Люба Цьолко, Микита і Василина Остащук (за 1986), Микита і Василина Остащук, Антонина Паращій, Роман і Віра Федик;
по 15.00 дол. — Марія Ґереґа, Олександра Ґреґа, Андрій і Ольга Кілко, Микола і Дарія Левчик, Йосиф Пастух, Анна Седлярчук, Василь Скубіш, Кекилія Тиховська, Іван і Анна Щирий, Олекса Школьний;
по 10.00 дол. — Роман Багнюк, Петро Бендина, Михайло Береза, Павло Бобенчук, Стефанія Бойко, Гнат Васильківський, Петро і Марія Гаравус, Іван Гарячий, Осип Гаврилюк, Михайло Гнатів, Михайло Грубяк, Анна Гудимяк, Михайло Ґах, Степан і Ольга Ґорґанюк, Денека (родина), Зенон і Ярослава Дергак, Марія Добрикевич, Домка Завадівська, Ярослав і Анна Заньків, Мирослав Заньків, Катерина Значко, Роман Касприк, Михайло Катрій, Михайло Кладочний, Петро Ковалик, Іван Коман, Іван і Анна Кордупель, Йосиф Когут, Богдан Коцай, Андрій Крупнинський, Олекса Курпяк, Іван Кравець, Розалія Куза, Анастасія Кучер, Василь Лащик, Василь Лівицький, Евген Луковський, Микола Макогін, Анна Малік, Олекса Марчиха, Іван і Катерина Маспо, Петро Мандзій, Софія Мандзій, Михайлина Мозяк, Михайло Мочерняк, Семен Нагнибіда, Теодор Небор, Микола Нестерчук, Мирон Нестерук, Павло Нижник, Володимир Осадців, Клим Панасевич, Анна Партика, інж. Богдан і Марія Пашковський, Юрій і Марія Пашковський, Михайло Петрович, Марія Петрочі, Ярослава Петрівська, Дмитро Пітопай, Марія Піхачек, Володимир Поліщук, Петро й Анна Поліщук, Анна Приндота, Ярослав Пришляк, Пилип і Марія Плотиця, Василь Реґула, Евген Романишин, Михайло Савуляк, Микола Стадник, Михайло Сташків, Василь Триняк, Михайло Тушницький, Василь Уляк, Микола Фарима, Василь Фолизюк, Ігор і Ольга Чмола, Степан і Слава Шишка, Іван і Галина Щерба, Анна Яцишин;
по 5.00 дол. — Василь Артимович, Ярослав Білий, Степан Гладиш, Софія Калина, Михайло Козар, Марія Кот, Анна Крупа, Микола Кудерявець, Ярослав Михайлів, Микола Муцин, Степан Новадлий, Микола Осьмак, Марія Паньків, Теодор Папіш, Мирон Пастух, Андрій Петришин, Тарас Сарахман, Андрій Сигловий, Софія Судин, Григорій Сукмановський, Марія Троян, Роман Турик, Роман Щуровський;
4.00 дол. — Ірина Ґілецька

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку:

IRS No.: 23-7380645

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересипати на адресу:

7911 Whitewood Rd., Philadelphia, Pa. 19117

ІЗ ПРОГРАМ ТИСЯЧОРІЧЧЯ В НЮ ДЖЕРЗІ

(Дора Рак). — Ювілейний рік для відзначення християнізації України зближається до кінця. А був це рік багатий святочними програмами, концертами, Богослуженнями, маніфестаційними походами, конференціями, виставками, бенкетами й іншими подіями, як от фестивалями, а навіть забавами, присвяченими річниці — 988-1989. Все те ділось у цілій діяспорі, на всіх поселеннях, а в ЗСА — на крайовому, стейтовому і льокальному терені. Треба сподіватись, що вдалось осягнути одну із головних цілей, а це — подати чужому світові правдиві інформації про середньовічну історію України від хрищення українського народу у Києві, столиці України, по нинішній день.

У стейті Ню Джерзі ювілейний комітет тисячоріччя закінчив дводенними програмами в жовтні 1988 року дволітнє відзначування річниці, яке почалось офіційною проклямацією губернатора стейту Томаса Кейна в травні 1987 року.

І так 15 жовтня 1988 року відбулась в Ню Бранзвику на кемпусі Ратґерського університету стейтова наукова конференція, сполучена з виставками і концертом, а 16-го жовтня влаштовано „традиційний" бенкет в Аспен Менорі в Парсипані.

Наукова конференція була центральною подією у стейтових плянах. Спонзорами були Комітет Тисячоліття і стейтова рада УККА, а фінансово була забезпечена ґрентом від Комітету для гуманістики стейту Ню Джерзі, що приділив відповідну суму із федеральних фондів (призначених для стейту через Крайову фундацію гуманітарних наук). Підготовою конференції зайнялися професори І. Головінський, В. Стойко і Т. Гунчак.

Конференція відбулася у формі панелів на двох сесіях від год. 9-ої до 4-ої по полудні з участю українських науковців з американських і канадських університетів. Привітальне слово мав проф. Іван Головінський, голова стейтового Комітету Тисячоріччя, а модераторами були — на ранній сесії проф. Тарас Гунчак, а на пополудневій проф. Володимир Стойко, У кінцевім слові проф. Головінський подякував панелістам за солідно опрацьовані реферати, а гостям за присутність, запрошуючи усіх на вечірній концерт у капличній авдиторії на сусіднім Даглес кемпусі.

Конференцію вшанував своєю присутністю Кардинал Мирослав Любачівський, який вислухав доповіді на ранній сесії, а опісля брав участь у спільному полуденку в університетському клюбі.

Програма конференції була так уложена, щоб насвітлити деякі важливіші періоди церковної історії, їх ролю в житті українського народу. Доповіді слід розглядати із двох аспектів: американського-гуманістичного і українського історично-церковного. Плянуючи конференцію, треба було притримуватися специфічних вимог нюджерзького комітету гуманістики, щоб український проєкт був вартісний не лише гуманістичним змістом, але й корисний для мешканців стейту своєю інформативністю. Апробата цієї американської фундаторської установи виправдалася, бо зміст доповідей опирався на гуманістичних дисциплінах (історія, церковно-теологічні концерти, і т.п.) і був на академічному рівні. Вартість їх для американських слухачів в тому, що знайомить їх із скомплікованим світом Східньої Европи, її складною проблематикою політичною, національною, суспільною, релігійною і культурною, та позицією України у цьому контексті.

Кардинал Мирослав Любачівський з групою панелістів-професорів, що доповідали на Конференції Тисячоріччя в Ратґерському університеті 15 жовтня 1988 р. Зліва від нього: Володимир Стойко, Богдан Боцюрків, Михайло Лабунька; справа: Франк Сисин, Тарас Гунчак і Іван Головінський, голова Комітету Тисячоліття.

Щоб утривалити великий вклад праці доповідачів, стейтовий комітет тисячоліття плянує видати вибір доповідей окремим збірником англійською мовою. Одначе треба б перед тим устійнити зуніфіковане назовництво минулої доби (щоб не баламутити чужинного читача), чи це — Русь, Русь-Україна, Київська-Русь, Київська Русь-Україна. (Наші сусіди не повертають до архаїчної історичної назви своїх країн, а вживають сучасні назви). Варто б також погодитися на одновидні портрети Ольги і Володимира (для офіціяльного ужитку), відтворюючи їхні обличчя із оригінальних ікон тої доби, та врешті, репродукувати тризуб з респектом як державний символ, а не декоративний об'єкт у різних комбінаціях. А найважливіше, якщо хочемо заперечити чужі неправдиві чи підроблені історичні дані, треба подавати для зовнішнього світа науково узгіднені факти початкової історії України, прочищені із поетики леґенд і з уточненими даними.

КОНФЕРЕНЦІЯ

Всіх доповідей було сім, тож треба було сконцентрованої уваги, щоб слідкувати і схопити їх суть у такому короткому часі.

Перший промовець, проф М. Лабунька, у доповіді на тему „Що ми знаємо, а чого не знаємо про хрищення Київської Руси-України" зупинився на дохристиянському періоді влади княгині Ольги.

Темою другого панеліста, проф. Ф. Сисина, були події XVI-XVII століть, коли то формувалося „модерне релігійне життя" і зайшли радикальні зміни в устрою українських церков.

У третій доповіді, що немов доповнювала попередню, проф. Гунчак, піддав критичній аналізі розходження в Українських Церквах, „коли їх шляхи розійшлися" та ролю церковної ієрархії в тім процесі.

Проф. Гунчак був модератором ранної сесії і після кожної доповіді дав змогу слухачам ставити питання до промовців.

Пополудневу сесію розпочав проф. Боцюрків. Його тема „Постання Української Автокефальної Церкви, 1919-1922", що нероздільно пов'язане із ерою визвольних змагань, бо незалежна українська церква була дальшою консеквенцією повстання незалежної української держави.

Темою наступного доповідача проф. Стойка була сучасна історія Української Католицької церкви в Західній Україні після Другої світової війни (в Українській ССР).

Про події в Українській Католицькій Церкві на еміґрації доповідав проф. Л. Рудницький, темою якого була „Українська Католицька Церква у діяспорі — в шуканні патріярхального устрою". Д-р Рудницький подав слухачам об'єктивно повний образ двадцятип'ятирічного руху (1963-1988) за патріярхат.

Довгу чергу доповідей завершив о. А. Чировський темою „Гльобальна сила Українських Церков у другому мілленіюмі".

ВИСТАВКИ

У часі конференції влаштовано у вестибюлі виставки, тематично пов'язані з Тисячоліттям. На столах розміщено архівальні церковні книги, репродукції ікон, видання Гарварду (чотири перші томи), друки і афіші, брошурки / памфлети, проклямації, а на стіні мисткиня Мирослава Стойко експонувала 20 оригінальних ікон (олія і темпера), які вона малювала в пам'ять міленніюму, інспірована стилем і традиціями давнього іконописання.

Мисткиня Стойко здобула вже кілька нагород, виставляючи образи в Німеччині і ЗСА, а цього року виставляла свою колекцію ікон в Мангеттан коледжі і в Ню Бранзвику для американської публіки.

Тематично-документальна пропаґандивна збірка була кілька разів презентована в американських бібліотеках в стейті Ню Джерзі, стрічаючи всюди прихильні коментарі (координатор Дора Рак). В авдиторії виставлено більшого формату репродукцію образу П. Андрусіва (позичка із парохії св. Івана в Нюарку) та мистецький транспарант Григорія Гивеля. При виставках дижурували пані із Союзу Українок в Ню Бранзвик: Наталка Головінська, Мирослава Букачівська і Ольга Городецька, а членки студентської громади (Ратґерс У.) — Аня Тершаковець, Леся Тершаковець, Наталя Панчак, Галина Василик (може й ще дехто) помогли розкласти експонати, а опісля їх зібрати.

КОНЦЕРТ

Увечорі 15-го жовтня, після конференції, відбувся ювілейний концерт в авдиторії каплиці Вургіс на сусіднім кемпусі Даглес коледжу з участю мужеського хору „Прометей" з Філядельфії та камерного ансамблю „Нова" (Ню Джерзі Ню Йорк). Хор, один з найкращих на еміґрації, дав чудову програму, що складалася із пісень композиторів Д. Бортнянського, С. Людкевича, П. Ніщинського, Ф. Колеси, Б. Кудрика, І. Шамо, а Також Бетговена, Ґуно да і Стеффе. Сольові заспіви — І. Павлічка, І. Кушнір, та О. Татунчак; диригент хору маестро Михайло Длябога, а фортепіяновий супровід Ірини Пелех Зварич.

У програмі „Нови" під музичною дирекцією піяністки Ляриси Крупи, були твори Віктора Косенка — клясичне тріо (Скерцо) та Василя Барвінського — Тріо а-моль. Ранній твір Барвінського милозвучний, ліричний, переплетений динамічними варіянтами, а закінчений коломийковим мотивом. В пам'ять століть від народження композитора ансамбль награв тріо на тасьмі (касетку можна замовити у п-і Крупи). Третьою точкою була композиція чужинця Карльоса Равша у формі варіяцій на тему народної пісні про козака Саву Чалого (аранжовану В. Барвінським для піяно) у виконанні скрипки, чельо, піяно і сопрано. Члени ансамблю „Нова" — це Ляриса Крупа — піяно, Лавра Сітон — скрипка, Ерик Фрідлендер — чельо, добре зіграна група, що має вироблене ім'я в музичних колах. Солісткою була Олена Геймур.

Ювілейний концерт був на високому рівні, до чого причинилася й виїмкова акустика каплиці. Головних виконавців обдаровано квітами. В офіційній частині д-р Головінський привітав гостей, а привіти передали д-р Ф. Баран від президента університету та д-р А. Скрупські. Майстром церемонії був інж. Нестор Голинський, член стейтового комітету.

БЕНКЕТ

Врешті, на закінчення стейтових святкувань в Ню Джерзі відбувся ювілейний бенкет 16-го жовтня 1988 р. в Аспен Менор, Парсипані, під зарядом комітету, який очолювала Квітка Семанишин. Коротка програма включала оба гимни, які відіграла Уляна Пінковська-Сенчишин, та виступ вокального секстету хору „Думка". Бенкет розпочала К. Семанишин в імені стейтового комітету, а д-р Головінський виголосив промову, яку закінчив подякою членам комітету за співпрацю, і комітетові для гуманістики за признання ґренту. Присутня екзекутивна директорка цього комітету Міріям Мирфі зложила устний привіт, пригадуючи, що членом Н. Дж. К. Г. була Дора Рак на протязі шести літ (яка при відході із Комітету одержала нагороду Джона Витерспуна за замітний вклад для гуманістики у стейті). Промовляв також д-р Юрій Солтис, голова крайового комітету. Приятельське слово мав Юган Сімонсон, голова естонсько-американської крайової ради і директор етнічного бюра в департаменті стейту. Відчитано серію письмових привітів — від Митрополита Стефана, Владик: кучмяка, Дудика і Антонія, від голови Н. Дж. Владик: Кучмяка, Дудика і д-ра Ґреґора Вотерса, про- Комітету гуманістики — були також привіти від губернатора стейту, сенаторів, конґресменів й ін. Бенкет почався молитвою, яку провів о. Богдан Лукій, парох церкви св. Івана в Нюарку, а закінчив молитвою о. Василь Іващук із Православного Центру Бавнд Бруку. Майстром церемонії був достойний суддя д-р Богдан Футей.

Усі проєкти відзначення тисячоріччя хрищення України проводив стейтовий комітет Ню Джерзі при тісній співпраці із стейтовою радою УККА і її стейтовим фестивалевим комітетом. В склад Комітету, що працював під патронатом трьох українських Церков в Ню Джерзі — Православної, Католицької і Евангелицької, входили: Іван Головінський — голова, заступники — Олексій Данчук, Іван Галій, Володимир Багрій, Надя Бігун; секретарі — Марія Бокало, Марія Фесьо; голови підкомітетів: Ігор Ляшок — фінансовий, Квітка Семанишин — бенкету, Нестор Голинський — зв'язків, Володимир Стойко — конференцій, Уляна Пінковська-Сенчишин — програми; вільні члени: Михайло Цяпка, Іван Хамуляк, Осип Голинський, Андрій Кейбіда, Іванна Коновів, Йосип Лисогір, Дора Рак (також виставки), Степан Ворох. Важливу велику групу творили представники, голови поодиноких громад, де діють Відділи УККА) Двоє мистців співпрацювали з комітетом, а це: Марійка Голіната (графічна студія в Савт Орандж), яка виготовила мистецький афіш та графічно оформила запрошення і летючки, а Григорій Гивель робив транспарант тисячоліття. Експонати до виставок упорядкувала Дора Рак, яка також збирала матеріяли і фотографії для архіву тисячоліття.

Довшу статтю про святкування Тисячоліття помістив журналіст Юрій Тарнавський в Авсбири Парк Пресс (де він є в складі редакції) з датою 16 жовтня, 1988 р. про конференцію і розмову в Кардиналом Мирославом Любачівським про сучасне положення Церкви в Совєтському Союзі.

Панелісти чекають на свою чергу в часі Конференції Тисячоріччя що відбулася в університеті Ратґерс. Зліва: о. проф. Андрій Чировський, проф. Леонід Рудницький і проф. Володимир Стойко, модератор.

(Фото Дори Рак)